

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

Proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare

Scopul inițiativei

Prezenta inițiativă legislativă urmărește îmbunătățirea substanțială a răspunsului legal la forme grave ale violenței și hărțuirii, în contextul unei creșteri îngrijorătoare a acestor fenomene în România.

Proiectul propune modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală prin: redefinirea și agravarea infracțiunii de **hărțuire**, incriminarea distinctă a **violentei psihologice**, introducerea unei infracțiuni specifice pentru **violența împotriva femeii însărcinate**, extinderea definiției **membrilor de familie** în context penal și instituirea posibilității emiterii unui **ordin de protecție provizoriu** în cadrul procesului penal.

Aceste modificări sunt necesare atât pentru a răspunde situației interne urgente, cât și pentru alinierea legislației noastre la standardele internaționale și practicile unor state europene precum Spania, Elveția, Danemarca și Germania. România a fost în repetate rânduri condamnată la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) pentru eșecul de a proteja adecvat victimele violenței domestice (vezi: Avocatul Poporului *Raport Special Privind Fenomenul Violentei Domestice În România-2025*)¹ ceea ce evidențiază imperativul de a consolida legislația și mecanismele de protecție.

Necesitatea reglementării distincte a violenței psihologice deoarece violența psihologică este una dintre cele mai frecvente și insidioase forme de abuz, cu efecte grave și de durată asupra sănătății mentale și integrității persoanei.

În prezent, Codul penal nu conține o incriminare expresă a acestei forme de violență, ceea ce generează dificultăți în investigarea și sancționarea faptelor cu un asemenea caracter. Introducerea unui nou articol (208¹) răspunde necesității de a proteja demnitatea, libertatea psihică și

integritatea psihologică a persoanei împotriva unor comportamente abuzive sistematice, precum intimidarea, umilirea, amenințarea sau izolarea. Totodată, se oferă o protecție sporită în cazurile în care violența psihologică este însoțită de control economic sau patrimonial, reflectând realitatea unor relații de dependență coercitivă.

Consolidarea incriminării hărțuirii prin modificarea articolului 208 din Codul penal urmărește clarificarea și extinderea sferei de aplicare a infracțiunii de hărțuire, în special prin: definirea expresă a formelor de hărțuire fizică și digitală; protejarea sporită a minorilor și a persoanelor aflate în imposibilitate de a se apăra; introducerea unei cauze justificative pentru cazurile în care fapta este săvârșită în exercițiul unui drept legitim.

Protecția sporită a femeilor însărcinate Statisticile și cercetările internaționale arată că femeile însărcinate sunt adesea victime ale unor forme specifice de violență, inclusiv presiuni pentru întreruperea sarcinii sau acte de control psihologic asupra deciziilor legate de maternitate. Introducerea articolului 208² consacră o incriminare explicită a acestor fapte și stabilește sancțiuni proporționale, cu majorarea limitelor de pedeapsă atunci când violența conduce la urmări grave precum vătămarea corporală sau pierderea sarcinii. Această intervenție legislativă asigură o protecție adecvată dreptului femeii însărcinate la integritate fizică, psihică și decizională.

Modificarea articolului 177 alin. (2) din Codul penal este necesară pentru a asigura coerența legislativă și aplicabilitatea unitară a dispozițiilor privind violența domestică, extinzând noțiunea de membru de familie și asupra autorilor care au conviețuit anterior cu victima, chiar dacă nu mai locuiesc împreună.

Contextul social-juridic

Contextul social – Statistici recente relevă gravitatea fenomenului violenței și hărțuirii. În perioada 2017-2022, peste 217.000 de persoane au fost victime ale violenței în familie, iar 1.156 de persoane și-au pierdut viața ca urmare a acestor acte. Numai în anul 2022, în România, 42 de femei și 4 copii au murit în urma violențelor domestice. De asemenea, poliția a intervenit la aproape 50.000 de cazuri de violență domestică anual, iar tendința este crescătoare. În primele 6 luni din 2024, au fost emise peste 6.000 de ordine de protecție provizorii de către poliție, semn că tot mai multe victime cer ajutor. (vezi comunicat *Politia Romana* 19 Iunie 2025)². Cu toate acestea, vulnerabilitatea ridicată a victimelor (în special femei, adesea în situații de dependență emoțională sau economică) face ca multe cazuri să rămână neraportate sau nesancționate.

Violența psihologică – manifestată prin amenințări, intimidare, control coercitiv – este cea mai răspândită formă de abuz domestic, conform studiilor internaționale. Lipsa recunoașterii depline a acestei forme de violență în legislația penală română lasă numeroase victime fără protecție adecvată.

Fenomene precum **stalking-ul** (urmărirea obsesivă) și hărțuirea în mediul online s-au amplificat odată cu dezvoltarea rețelelor sociale, provocând traume psihice considerabile.

Contextul legislativ intern – Legislația penală actuală prezintă lacune importante: Infracțiunea de *hărțuire* (art. 208 Cod penal) este definită îngust (cerând caracterul repetat al faptelor) și sancționată relativ blând (pedeapsa maximă în prezent fiind închisoarea de 6 luni sau amenda). În practică, acest lucru face dificilă incriminarea unor acte grave de urmărire sau amenințare care nu

se repetă suficient pentru a întruni condițiile legale, deși pot pune imediat în pericol integritatea psihică a victimei.

Totodată, Codul penal nu conține o incriminare clară a *violenței psihologice* în contextul violenței domestice – agresiunile emoționale, șantajul, umilințele sau controlul excesiv fiind sancționate doar dacă se încadrează la alte infracțiuni generale (amenințare, șantaj etc.), ceea ce lasă un vid de protecție. Nici *violența asupra femeii gravide* nu este tratată distinct: în prezent, legea prevede infracțiuni referitoare la vătămarea fătului (art. 202 Cod penal) sau la întreruperea cursului sarcinii, însă nu califică în mod expres atacul asupra unei femei însărcinate ca circumstanță agravantă sau ca infracțiune separată decât dacă rezultă lezarea fătului.

Astfel, o agresiune fizică împotriva unei gravide este încadrată ca orice altă agresiune, fără a ține cont de gravitatea sporită a faptei (victima fiind într-o stare de vulnerabilitate specială).

Mai mult, definiția “*membrilor de familie*” din Codul penal (art. 177) este mai restrictivă decât realitatea socială, nefăcând referire explicită la relațiile de concubinaj necoabitant sau la foști parteneri care nu au locuit împreună – situații în care, în practică, se petrec frecvent acte de violență și hărțuire după despărțire.

Context comparativ internațional – Țări cu tradiție juridică similară au adoptat deja măsuri legislative mai ferme împotriva acestor fenomene, oferind repere valoroase.

Spania este recunoscută pentru cadrul legislativ robust în materie de violență de gen. Codul Penal spaniol sancționează explicit *violența psihologică și fizică în familie*: de exemplu, art. 153 prevede pedeapsa cu închisoarea de la 6 luni la 1 an pentru cauzarea de suferințe fizice sau mentale soțului, fostului soț ori persoanei cu care agresorul are o relație similară, chiar *dacă nu coabitează*. Așadar, încă din legea spaniolă se recunoaște că violența psihologică este la fel de gravă ca cea fizică și se aplică indiferent dacă partenerii mai locuiesc împreună sau nu.

Spania a incriminat separat *hărțuirea prin urmărire obsesivă* („stalking”) în 2015, prin introducerea art. 172.2 CP, care pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani comportamentele de urmărire insistentă și repetată, fără drept, de natură a perturba grav viața victimei. Sunt incluse explicit diverse forme: supravegherea sau apropierea fizică, contactarea repetată prin orice mijloace (inclusiv telefon, internet), folosirea abuzivă a datelor personale ale victimei pentru a o afecta (de ex. comandarea de bunuri în numele ei) sau amenințarea acesteia ori a celor apropiați.

Acest model de reglementare detaliată a *hărțurii* oferă un grad ridicat de protecție, permițând autorităților să intervină înainte ca faptele să escaladeze. De asemenea, legislația spaniolă prevede *circumstanțe agravante generale* aplicabile oricărei infracțiuni, printre care și comiterea faptei asupra unei persoane vulnerabile – categorie în care se încadrează și femeia însărcinată (dacă agresorul cunoștea starea victimei). Mai mult, Spania dispune de tribunale specializate în violența împotriva femeilor, care pot emite rapid ordine de protecție și alte măsuri provizorii imediat ce se formulează o plângere, asigurând protecția victimei în paralel cu procedura penală.

Elveția se aliniază și ea treptat acestor standarde. Până recent, dreptul elvețian nu avea o infracțiune specifică de *stalking*, combaterea acestuia făcându-se doar pe cale civilă (prin ordine de restricție în temeiul art. 28b Cod civil). Cu toate acestea, în decembrie 2024, parlamentul

elvețian a aprobat introducerea unei încriminări penale explicite a *hărțurii persistente*, ca delict distinct, pedepsit cu închisoare de până la 3 ani. Motivația acestui demers legislativ a fost tocmai protejarea mai eficientă a victimelor, în special femei, copii și adolescenți, afectate de urmărire obsesivă, inclusiv în mediul online.

În dezbaterile din parlamentul elvețian s-a subliniat că *stalking-ul* provoacă victimei daune psihologice, fizice și economice, fenomenul agravându-se în era rețelilor sociale. De asemenea, codul penal elvețian sancționează ca *vătămare gravă a integrității corporale* orice prejudiciu cauzat sănătății, iar dacă victima este însărcinată și agresiunea pune în pericol fătul, judecătorul ia în considerare acest fapt la individualizarea pedepsei (fără a exista încă un text explicit, tendința fiind de a se legifera în concordanță cu Convenția de la Istanbul pe care Elveția a ratificat-o).

Danemarca a adoptat măsuri legislative de pionierat în privința violenței psihologice. În 2019, a fost introdusă în Codul penal danez infracțiunea de **violență psihologică în familie** (art. 243 din Codul penal danez), pedepsită cu închisoare de până la 3 ani.

Textul danez definește această infracțiune ca fiind fapta acelei persoane care, față de partenerul actual sau fost cu care a conviețuit, „*în mod repetat, de-a lungul unui interval de timp, supune cealaltă persoană la comportamente grav degradante, jignitoare sau abuzive, de natură a exercita un control nejustificat asupra acesteia*”, sancționând astfel **comportamentele de control și abuz emoțional** perpetuate. Această abordare corespunde obligațiilor prevăzute de Convenția de la Istanbul (art. 33 privind violența psihologică), Danemarca fiind un exemplu de implementare fidelă a acestor standarde. Tot în Danemarca, *hărțuirea prin urmărire* (*stalking-ul*) este combătută printr-un sistem de ordine de restricție emise de poliție (numite *tilhold*). Încălcarea unui asemenea ordin constituie infracțiune, pedepsită cu până la 2 ani închisoare. Experiența daneză a arătat însă că simplul ordin de restricție nu este întotdeauna suficient pentru a descuraja stalker-ul, motiv pentru care legislativul danez a inițiat recent procesul de incriminare directă a *stalking-ului* în codul penal, cu o pedeapsă propusă de până la 3 ani închisoare.

De asemenea, legislația daneză tratează cu seriozitate violența împotriva femeilor însărcinate: deși nu există o infracțiune separată, codul penal prevede pedepse agravante pentru vătămrile corporale grave, iar practica judiciară daneză *consideră starea de graviditate a victimei un factor agravant la individualizarea pedepsei*, dat fiind pericolul sporit.

Germania incriminează de asemenea *urmărirea obsesivă* (*Nachstellung*) prin §238 din Codul penal german (StGB), introdus încă din 2007 și ulterior extins. Textul german prevede că „*cel care, în mod neautorizat, urmărește o altă persoană într-un mod de natură să îi afecteze semnificativ modul de viață, prin acțiuni repetate precum: căutarea proximității fizice, contactarea ei prin mijloace de telecomunicații sau prin terți, folosirea abuzivă a datelor personale ale acesteia pentru a comanda bunuri ori pentru a determina terți să ia legătura cu ea, amenințarea acesteia sau a rudelor cu vătămări, sau alte acte similare*” – fapta se pedepsește cu până la **3 ani închisoare** sau amendă. Această definiție foarte cuprinzătoare acoperă inclusiv *hărțuirea online* (de pildă, răspândirea de imagini sau informații false despre victimă pe internet, conform §238 alin.1 pct.6-7 StGB). În privința *violentei domestice*, legislația penală germană nu are o infracțiune distinctă de „*violență în familie*”, însă prevede agravante și ordine de protecție pe calea civilă. Un element demn de menționat este *Legea privind protecția împotriva violenței*

(Gewaltschutzgesetz, 2002), care facilitează evacuarea agresorului din domiciliu și emiterea rapidă de către instanțele civile a unor ordine de interdicție de apropiere sau contact. Germania recunoaște, de asemenea, necesitatea protejării femeilor gravide: codul penal german sancționează separat *provocarea unui avort fără consimțământul femeii însărcinate* (ceea ce acoperă situația în care agresorul, prin violență, cauzează pierderea sarcinii), cu pedepse de până la 5 ani închisoare (Secțiunea 218, alin. 2 StGB). Chiar dacă nu există un articol dedicat „violentei contra femeii gravide” în sine atunci când fătul nu este vătămat, jurisprudența germană consideră starea de graviditate a victimei un factor agravant la stabilirea pedepsei, reflectând gravitatea morală deosebită a unei asemenea fapte.

De altfel, Convenția de la Istanbul (ratificată și de Germania) stipulează la art. 46 lit. c) că săvârșirea unei infracțiuni *“împotriva unei persoane despre care făptuitorul știa că este însărcinată”* constituie o circumstanță agravantă obligatoriu de avut în vedere de către statele părți

În concluzie, contextul comparativ arată că România a rămas în urmă pe alocuri la capitolul incriminare specifică și severitate a sancțiunilor pentru fapte precum hărțuirea și violența psihologică. Atât standardele europene – consfințite în Convenția de la Istanbul și jurisprudența CEDO – cât și practicile statelor menționate impun o reacție legislativă fermă și nuanțată, adaptată noilor forme de abuz. Având în vedere obligațiile pozitive ale statului de a proteja cetățenii împotriva tuturor formelor de rele tratamente, inclusiv în sfera privată se impune intervenția legislativă propusă mai jos.

Descrierea soluției legislative

Proiectul de lege propune modificări punctuale menite să corecteze deficiențele identificate:

1. Redefinirea și agravarea infracțiunii de hărțuire (stalking). Se va modifica art. 208 din Codul penal astfel încât:

Să includă explicit în sfera faptei orice *urmărire sau contact nedorit și repetat*, comis fie direct, fie prin mijloace de comunicare la distanță, *inclusiv mijloace digitale*. Se elimină cerința ca faptele să fie “fără un interes legitim” (formularea actuală, uneori greu de probat) și se pune accent pe efectul produs: crearea unei stări de temere sau suferință psihică ori *afectarea semnificativă a modului de viață al persoanei vătămate*. Astfel, definiția propusă se aliniază cu cea din legislația germană, care cere ca faptele să fie apte să restrângă semnificativ viața victimei.

Totodată, se enumeră cu titlu exemplificativ tipologii de comportamente ce pot constitui hărțuire: urmărirea fizică, supravegherea locuinței sau a locurilor frecventate de victimă, contactarea repetată prin telefon, e-mail, mesaje sau rețele sociale, trimiterea de cadouri nedorite, publicarea de informații sau imagini despre victimă fără consimțământ etc. Aceste exemple urmează modelul enumerării exhaustive din codurile penale spaniol și german oferind practicienilor repere clare.

Agravarea regimului sancționator: Se majorează pedeapsa închisorii de la maxim 6 luni în prezent, la *1-3 ani închisoare* (sau amendă). Măsura este justificată de pericolul deosebit pe care hărțuirea persistentă îl reprezintă – adesea preludiul unor violențe fizice grave. În Spania, de pildă, stalking-ul este încadrat ca delict cu până la 2 ani închisoare iar în Elveția se prevede până la 3 ani

similar și în viitoarea reglementare daneză. Ridicarea limitelor de pedeapsă la nivelul propus înlesnește și aplicarea unor măsuri preventive adecvate (ex. posibilitatea arestării preventive în cazurile grave de hărțuire, care în prezent nu e posibilă din cauza pedepsei mici prevăzute de lege).

Introducerea unor forme agravate speciale: Dacă hărțuirea este săvârșită împotriva unui minor sau a unei persoane vulnerabile (ex. persoană vârstnică sau cu dizabilități) ori împotriva fostului soț/partener, pedeapsa va spori (interval propus: *2-5 ani închisoare*). Această agravantă reflectă pericolul sporit și trauma deosebită cauzată unor asemenea victime – similar cu prevederea spaniolă care impune o pedeapsă minimă mai mare când victima este o persoană vulnerabilă.

Circumstanță agravantă distinctă pentru încălcarea ordinului de protecție: Dacă fapta de hărțuire are loc cu încălcarea unui ordin de protecție existent (provizoriu sau definitiv), se propune ca aceasta să constituie o variantă agravată (majorarea limitelor cu o treime). Măsura are scopul de a întări autoritatea ordinelor de protecție; o prevedere similară există în Germania, unde încălcarea ordinului de restricție face obiectul unei sancțiuni penale cumulative.

Prin aceste modificări, infracțiunea de hărțuire devine un instrument mai eficient de protecție. Definiția extinsă va acoperi inclusiv **hărțuirea online**, tot mai des întâlnită (ex. trimiterea repetată de mesaje abuzive, publicarea neconsensuală de imagini intime – fenomen cunoscut ca *revenge porn*, deja sancționat specific în Danemarca). Astfel, legislația română se va alinia evoluției sociale și tehnologice, asigurând că niciun agresor nu poate scăpa exploatând lacunele legii.

2. Incriminarea distinctă a violenței psihologice. Se introduce în Titlul I al Părții speciale din Codul penal un nou articol (ex. art. 208¹) intitulat **“Violența psihologică în familie”**, cu următorul conținut orientativ: *“Fapta persoanei care, în mod repetat sau continuu, exercită asupra unui membru de familie orice comportament de constrângere sau intimidare, control excesiv, amenințare, insultă sau umilire, care îi cauzează acestuia o suferință psihică majoră, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.”* Este definirea în termeni juridici a conceptului de **violență psihologică sau emoțională**, complementară infracțiunilor de lovire sau vătămare fizică. Elementul material constă în acte precum: izolare forțată, gelozie patologică manifestată prin control (de exemplu, interzicerea legăturilor sociale ale victimei), insultare sistematică, amenințare cu acte de violență, șantaj emoțional (de tipul “dacă mă părăsești, mă sinucid” etc.), distrugerea de bunuri sau maltratarea animalelor de companie pentru a teroriza victima, supravegherea obsesivă (inclusiv verificarea comunicațiilor persoanei) – practic orice acțiuni menite să inducă victimei teamă, umilință, insecuritate. Se cere ca aceste acțiuni să fie repetate, fie să facă parte dintr-un *tipar de comportament coercitiv* (chiar și fără o multitudine de acte, dacă victima trăiește sub o teroare continuă). Formularea propusă se inspiră direct din modelul danez – Secțiunea 243 CP Danemarca, care definește violența psihologică ca *“acțiuni repetate, de-a lungul timpului, constând în comportament grav degradant, insultător sau abuziv, de natură să controleze nejustificat viața celeilalte persoane”*. Totodată, incriminarea îndeplinește obligația asumată de România prin Convenția de la Istanbul (art. 33) de a sancționa penal violența psihologică domestică.

Pentru coerență, se va corela noua infracțiune cu Legea specială nr. 217/2003 care definește **violența domestică** incluzând în mod expres **violența psihologică, economică, socială, spirituală etc.** Până acum, aceste forme erau mai degrabă concepte sociologice, având consecințe juridice

doar în sfera emiterii ordinelor de protecție. Prin incriminarea propusă, *violența psihologică* capătă substanță penală: agresorul va putea fi tras la răspundere și condamnat, nu doar supus unor restricții civile. Pedepsele propuse (6 luni – 3 ani) sunt similare cu cele din Danemarca și proporționale cu gravitatea faptei, permițând și soluții de supraveghere (suspendarea executării sub supraveghere cu obligarea agresorului la consiliere psihologică, de exemplu). Infracțiunea se va urmări *din oficiu*, dat fiind interesul public major (evitându-se situația în care presiunile agresorului ar determina victima să-și retragă plângerea). Introducerea acestei infracțiuni suplinește un gol legislativ: în prezent, multe acte de terorizare psihologică scapă nepedpsite dacă nu includ elemente concrete de altă infracțiune (amenințare explicită, lovire etc.).

Noua reglementare va permite organelor judiciare să abordeze un *caz de abuz domestic în integralitatea lui*, sancționând nu doar episoadele izolate, ci și *climatul de teroare psihică* creat de agresor în timp. Spre exemplu, un caz în care soția este zilnic insultată, controlată obsesiv, izolată de familie și prieteni și trăiește permanent cu frica unor represalii – deși agresorul nu o lovește propriu-zis – va putea fi încadrat la violență psihologică, punând capăt impunității agresorului. Este o schimbare de paradigmă similară celei din alte țări europene: CEDO însăși a recunoscut importanța abordării globale a violenței domestice, incluzând suferința psihică și **violența cibernetică** ca elemente ce nu pot fi ignorate (cauza *Buturugă c. României*, 2020, a statuat că autoritățile române au greșit neluând în considerare hacking-ul conturilor online ale soției ca parte a violenței domestice) ier.gov.ro. Noua infracțiune va permite evitarea unor astfel de omisiuni.

3. Introducerea infracțiunii de violență împotriva femeii însărcinate. Pentru a proteja o categorie extrem de vulnerabilă – femeile însărcinate – proiectul prevede fie o *agravare generală*, fie o infracțiune distinctă, a violenței fizice comise știind că victima este gravidă. Soluția legislativă propusă este introducerea unui nou alineat în cadrul art. 199 Cod penal (violența domestică) sau, alternativ, a unui nou articol separat, care să stipuleze: *“Dacă faptele de violență prevăzute în prezentul titlu (loviri sau vătămări corporale) sunt comise asupra unei femei despre care făptuitorul știa că este însărcinată, limitele pedepsei se majorează cu jumătate.”* Această prevedere creează practic o *circumstanță agravantă legală specifică*. Justificarea sa rezidă în pericolul dublu pe care astfel de fapte îl reprezintă: ele afectează nu doar integritatea mamei, ci pun în primejdie și viața ori sănătatea fătului. Convenția de la Istanbul recomandă în mod expres considerarea sarcinii victimei drept factor agravant (art. 46 lit. c), recunoscut ca atare și de statele semnatare, inclusiv Germania și Spania.

De pildă, **Codul penal spaniol** ia în calcul această circumstanță atunci când stabilește pedepse pentru vătămare: dacă victima este soția însărcinată, instanța aplică pedeapsa în *jumătatea superioară* a intervalului prevăzut de lege. În plus, Codul penal spaniol sancționează distinct *vătămrile cauzate fătului* (art. 157-158 CP) – aspect deja parțial acoperit și de codul penal român (art. 202). Cu toate acestea, legislația noastră încă nu evidențiază suficient gravitatea unei agresiuni fizice asupra gravidei dacă nu survine pierderea sarcinii. Or, realitatea arată că femeile însărcinate se confruntă cu un risc ridicat: numeroase tragedii au implicat femei bătute cu cruzime în timpul sarcinii, soldate uneori cu pierderea copilului sau cu traume fizice și psihice severe. În România au fost mediatizate cazuri șocante – de exemplu, incidentul în care o femeie gravidă în luna a opta a fost bătută și înjunghiată de soțul ei, suferind un șoc ce aproape i-a provocat nașterea prematură (caz ce evidențiază necesitatea unei riposte penale mai aspre).

Prin urmare, prevederea propusă va transmite un mesaj clar: violența asupra gravidelor constituie o faptă deosebit de gravă, sancționată proporțional. Aceasta va permite instanțelor să aplice pedepse mai severe atunci când, de exemplu, un bărbat își lovește soția însărcinată (chiar dacă leziunile provocate sunt ușoare), recunoscându-se potențialul letal și trauma deosebită a unei asemenea acțiuni. De asemenea, incriminarea va acoperi orice agresiune intenționată asupra unei femei însărcinate (nu neapărat comisă de partener – deci aplicabilă și în situația agresiunilor comise de terțe persoane, cum ar fi cazul unei femei gravide lovite în mod gratuit de un necunoscut pe stradă). În astfel de cazuri, cunoașterea stării victimei de către făptuitor va fi elementul cheie al agravantei. Mențiunea “știa sau trebuia să știe” poate fi introdusă pentru a acoperi și situația în care sarcina era evidentă (de exemplu, victimă în lună avansată). Această reglementare va funcționa complementar cu dispozițiile existente privind vătămarea fătului (care se aplică dacă sarcina este întreruptă ori fătul suferă leziuni). Cu alte cuvinte, dacă agresiunea cauzează pierderea sarcinii, agresorul va răspunde și pentru infracțiunea de avort provocat fără consimțământ (art. 201 CP) sau vătămarea fătului (art. 202 CP), *cumulativ* cu violența asupra gravidei, astfel încât răspunderea penală să reflecte ambele consecințe ale faptei.

În legislațiile altor țări, există precedente: **Mexicul** (sistem de drept comparabil ca abordare) prevede în codul penal federal o majorare cu jumătate a pedepselor pentru vătămare, dacă victima era însărcinată sil.gobernacion.gob.mx. Adoptarea acestei soluții în codul nostru penal va alinia România la aceste standarde și va oferi un plus de protecție uneia dintre cele mai vulnerabile categorii de victime.

4. Revizuirea definiției “membrilor de familie” în context penal. Se propune extinderea definiției din art. 177 Cod penal pentru a include explicit: **concubinul/concubina necoabitanti, persoanele care au avut o relație de fapt asemănătoare căsătoriei, chiar dacă în prezent relația a încetat, precum și persoanele care au un copil împreună**, indiferent dacă au locuit sau nu vreodată împreună. De asemenea, se va clarifica includerea **afinilor** (rude prin alianță) și a persoanelor aflate sub ocrotire/curatelă, dacă locuiesc în aceeași gospodărie.

Scopul este armonizarea cu definiția mult mai cuprinzătoare din legislația specială (art. 5 din Legea 217/2003) și, totodată, acoperirea *golului juridic* actual privind violența între iubiți sau foști iubiți care nu au locuit împreună. În forma actuală a Codului penal, “membru de familie” include soțul, fostul soț, rudele apropiate și persoane care au stabilit relații asemănătoare celor de familie *dacă conviețuiesc*.

Această cerință a conviețuirii exclude situația unor cupluri de lungă durată care nu au împărțit domiciliul, precum și situația în care relația s-a încheiat iar partenerii locuiesc separat – exact circumstanțe frecvente ale violenței post-ruptură (stalking, acte de răzbunare etc.). Spre exemplu, dacă o femeie este agresată de fostul iubit cu care nu a locuit niciodată, fapta nu este încadrată acum la violență domestică, deci agresorul nu suportă agravanta și nu poate fi emis ordin de protecție. Aceasta contravine spiritului protecției familiale. **Spania**, încă din 2004 (prin Legea Organică 1/2004), consideră violență de gen orice act de violență exercitat împotriva unei femei de către un partener actual sau fost, *indiferent dacă au conviețuit* – abordare reflectată și în Codul penal spaniol.

De asemenea, **Germania** aplică Legea de protecție împotriva violenței și pentru foștii parteneri, iar **Danemarca** definește domestic violence ca violență între parteneri actuali sau foști, nu neapărat coabitanti.

Propunerea noastră preia aceste principii: includerea foștilor parteneri (concubini) și a partenerilor necoabitanti extinde protecția penală (agravantele din caz de violență domestică, posibilitatea arestării preventive mai facile, emiterea ordinelor de protecție) la situațiile reale de risc.

De asemenea, definirea clară a concubinajului și a relațiilor de fapt evită interpretările divergente. Vom corela această modificare și cu noua *Lege nr. 26/2024 a ordinului de protecție*, care oricum extinde aplicarea ordinelor la *“toate situațiile de violență, indiferent de relația cu agresorul”*. Astfel, armonizăm Codul penal cu legislația specială, asigurând coerență: cine poate fi subiect pasiv al infracțiunii de violență în familie (și, implicit, beneficia de ordin de protecție) va fi același cu cine poate cere ordinul de protecție conform Legii 26/2024 – adică *orice victimă a violenței, nu doar soț/concubin coabitant*. În plus, se elimină *“portițele”* prin care un agresor scapă de agravanta penală doar pentru că, de pildă, nu și-a trecut iubita oficial în buletin la adresa sa. În contextul social actual, mulți tineri conviețuiesc informal sau au relații strânse fără a împărți domiciliul, ceea ce nu trebuie să diminueze protecția legală în caz de violență.

În sinteză, soluțiile legislative propuse – de la incriminări noi până la proceduri de protecție – formează un pachet coerent ce răspunde nevoilor stringente evidențiate în societate și aliniează legislația penală românească la standardele internaționale. Măsurile se susțin reciproc: agravarea pedepsei pentru hărțuire și definirea largă a acesteia, combinată cu ordinul de protecție provizoriu, va proteja eficient victimele de *stalkeri*; incriminarea violenței psihologice, alături de lărgirea definiției familiei, va permite sancționarea reală a abuzurilor în cuplurile neoficializate sau despărțite; protejarea femeii gravide va umple un gol moral al legii, punând România în rândul țărilor cu atitudine de toleranță zero față de asemenea agresiuni.

Impactul estimat

Impact social – Adoptarea acestor modificări va avea un impact social profund pozitiv. În primul rând, victimele vor beneficia de o protecție sporită și promptă, ceea ce poate *salva vieți* și preveni traumatisme. Prin descurajarea fermă a hărțuirii și violenței psihologice (printr-un risc real de pedeapsă cu închisoarea), se așteaptă reducerea incidenței acestor fapte pe termen mediu, după exemplul altor state. De exemplu, după incriminarea violenței psihologice în Danemarca, a fost remarcat un fenomen de creștere inițială a raportărilor (semn că victimele capătă încredere să vorbească) urmat de o stabilizare, ceea ce indică atât conștientizare, cât și *prevenție prin descurajare*. De asemenea, accesul mai facil la ordine de protecție în procesul penal va reduce considerabil riscul ca victimele să fie re-victimizate pe durata procedurilor.

În multe țări care au introdus ordine de restricție rapide (ex. Spania, Germania, Austria), statisticile au arătat scăderea numărului de omoruri sau vătămări grave asupra victimelor care obținuseră astfel de protecții, comparativ cu perioadele când nu existau (factorul timp fiind esențial – primele zile după denunț sunt critice pentru siguranța victimei). Ne așteptăm un efect similar în România: prin instituirea ordinului provizoriu penal, victima nu mai rămâne neprotejată în intervalul dintre plângere și prima înfățișare la instanța civilă, ceea ce poate preveni tragedii.

Totodată, noile incriminări vor transmite un **mesaj educativ** societății: comportamentele de abuz emoțional și hărțuire nu sunt “probleme private” tolerabile, ci infracțiuni grave. Aceasta va contribui la schimbarea de mentalitate – cetățenii vor fi mai conștienți de drepturile lor și de limitele legale ale comportamentului acceptabil, iar potențialii agresori vor fi descurajați de

perspectiva unor consecințe severe. Pe termen lung, ne așteptăm la o scădere a costurilor sociale asociate violenței (cheltuieli medicale, concedii pe caz de boală, servicii sociale pentru victime și copii, pierderi economice etc.), deoarece prevenirea și intervenția timpurie reduc escaladarea către forme extreme.

Impact asupra altor acte normative – Va fi necesară corelarea cu Legea 26/2024 privind ordinul de protecție (în sensul recunoașterii ordinului provizoriu emis în procesul penal ca echivalent și, eventual, modificarea acelei legi pentru a evita suprapuneri procedurale), precum și adaptarea legislației subsecvente (regulamente MAI, ghiduri ale Ministerului Public). De asemenea, se va asigura concordanța cu dispozițiile existente privind protecția victimelor infracțiunilor (Legea 211/2004), pentru ca victimele hărțuirii și violenței psihologice să aibă acces la toate drepturile (consiliere juridică, psihologică, compensații financiare).

Impact juridic – Propunerea consolidează cadrul legal, aducând claritate și coerență. Va exista o definire mai precisă a conceptelor de *hărțuire*, *violență psihologică*, *membru de familie*, eliminând interpretările divergente din practică. În plus, România își aduce la îndeplinire obligațiile asumate internațional – în special față de Convenția de la Istanbul – evitând posibile sancțiuni sau reproșuri în rapoartele de conformitate (GREVO). Să nu uităm că CEDO a fixat deja standarde: statele au obligația de a lua măsuri legale și practice *immediate și suficiente* pentru a proteja victimele cunoscute de violență domestică și a preveni repetarea abuzurilor.

În ansamblu, impactul adoptării este **pozitiv** și multilateral: se consolidează securitatea cetățenilor, se aliniază legislația la standarde europene, se reduce povara socială a violenței și se îmbunătățește imaginea României ca stat preocupat de siguranța și demnitatea persoanei.

Concluzie

Modificările propuse prin acest proiect de lege sunt stringente și pe deplin justificate de realitatea socială și de obligațiile internaționale ale României. Reproiectarea infracțiunii de hărțuire, incriminarea violenței psihologice, protecția sporită a femeilor însărcinate și lărgirea noțiunii de membru de familie constituie un pachet legislativ integrat. Prin adoptarea acestor măsuri, România urmează exemplul unor țări ca Spania, Danemarca, Elveția sau Germania, demonstrând toleranță zero față de violență și hărțuire.

Urgentarea acestor modificări este susținută de statistici alarmante și de recomandările organismelor internaționale. O *viață trăită fără frică* este un deziderat de bază al oricărei societăți civilizate – așa cum sublinia recent Ministrul Justiției: *“e normal să mergi pe stradă fără să privești cu teamă peste umăr”, “să nu primești apeluri telefonice repetate la ore nepotrivite”*

Adoptarea prezentului proiect de lege va aduce acest deziderat mai aproape de realitate, oferind un cadru legal modern, robust și orientat spre protejarea efectivă a vieții, integrității și demnității persoanelor. În concluzie, solicităm membrilor legislativului susținerea neîntârziată a acestui proiect, în beneficiul victimelor prezente și viitoare și pentru afirmarea principiului că **niciun fel de violență nu este tolerată în societatea românească**.

Prezenta propunere legislativă este fundamentată pe standardele internaționale în materie de combatere a violenței împotriva femeilor, în special prevederile Convenției de la Istanbul, și răspunde totodată angajamentelor României în domeniul protecției drepturilor fundamentale ale omului.

Având în vedere cele prezentate, supunem dezbaterii și adoptării de către cele două Camere ale Parlamentului, în procedură de urgență, prezenta propunere legislativă.

Inițiator: Deputat neafiliat - Monica Ionescu

Inițiator: Deputat neafiliat Radu Mihail Ionescu